

kuje. Take misli od bolesen so pa ljudje le takrat imeli, dokler so fhe v tamí sdraviteljske umetnosti tavali in fhe niso nature rasnih bolesen posnali.

Befeda „fájovez“ je pa mende enake korenine s prifadam, ktéri is-haja od befede „faditi“ (pflanzen, ansetzen); mislimo tedaj, de fájovez sploh vse prifadne bolesni pomeni. Pred enim letom je z. k. kmetijska drushba od vsih krajev na Krajskim iména rasnih bolesen dobila, ktere po deshéli fhpogajo, is kterih se pa tudi vidi, de nimajo od vovzhizha in fájovza nikjer prave vednosti: bolj se jim mende ni mefhala befeda pri sidanju babilonfkiga turna, kakor se nam v ti rezhi mefha.

Rad bi svedil, zhe imajo tudi na Šhtajerfkim, Korofhkim, Gorifhkim in Tershafhkim té dva, ali pa morebiti kakofhne druge imena, ktére sraviteljski famouki pred drusimi sploh bolj fhpogajo.

To fim hotel mojim bravzam enkrat rasodeti, ter jim pokasati, de fta vovzhizh in fájovez le prasne befede, od kterih nafhi mojstri Škase fami ne vedó, kaj de pomenijo: eden tó trobi, drugi drugo!

Kér fim se danes pre dolgo pri vovzhizhu in fájovzu pomudil, bodem v prihodnimu listu rasloshil, kakó se imajo kmetovavzi pri bolesni v gobzu in na parklih obnafhati, de bo prav.

(Konez sledí.)

Snamnja, is kterih se sposna, de gré kmetijstvo rakovo pot.

Povsod se vidi, kamur se le zhlovek osre, narodnosti dovelj, in vse se narobe véde in dela. Hifhe nimajo fteh, plótovi so rastergani, kofolzi so víflizam (gavgam) podobni. Po vali je toliko blata, de ga shivina vfevkosi do vampa gási in brede, in vderajo se vosne kolefa do pest vanj; po hlevih se vidi govedov le po malim in vezhidel le revnih, vmasanih in lokafih; polje je le po verhu obdelano, in po redkama pognojeno, takó, de se vezh glóte, ko shita pridela. Pazh ref, kjer vrabez gnojí, tam tudi vrabez shanje! Kaj bi rekel pa od revnih konj, kterih doletí vezh tepésa, koker kerme; vfevkosi so muzheni in biti tako dolgo, dokler zlo tudi vezhkrat obleshé? — Med tém se pa bresfkerbni kmet poredama, fkorej vfak vezher v gostivnizo vlezhe, kjer ga shljevi, kvartá in kvantá defikrat do beliga dne. — In njegova shena pa, namesto de bi tri vogle hifhe podperala, in svojo frezho v pridnim delu ifkala, jo ifhe vezhidel v lotrii in drusih prasnih marnjah.

Te snamnja ozhitno kashejo, de taki kmetovavzi nimajo daljezh do berafhke palize!

She nekaj od Ferlanove pinje.

Gospod F. Vidmar, dufhni ofkerbni pri Devizi Marii na Panikvah v Tominfki gosposh-zini so nam to le pifali: „Gosp. Ferlanovo pinjo so si tudi she v nafhih tominfkih gorah nekteri kmetje omiflili. Kako se je to sgodilo? Hribar-jov Jakob sa Verham bukovske foféfke, famouk tefarfkiga rokodelstva, je, ne vém kje, obras Ferlanove pinje vroke dobil; tresne in brihtne glave mladenizh prebere s samerklivofijo

„popif, in se lóti sa domazho hifho eno narediti. „Srezha in umetnost ga podpirata, in glej dobro „se mu je svedla. To pinjo viditi, nje rabo spos- „naje, je hitro 5 bukovfkih kmétov eden sa dru- „gim, ki so nafhi nar blishneji fofédje, per sgo- „rej imenovanimu Jakobu, Ferlanovo pinjo na- „rediti ukasalo. Kakor flifhim, prav dobro jim „flushi. Le poslufhaj ljubi fobravez kmetijskih „noviz! kako mi eden téh pofestnikov nove Fer- „lanove pinje na moje vprafhanje: ali kaj velja? „odgovori: „Naj bi tudi — so bile njegove be- „féde, defet goldinarjev veljala, vender „nobenimu kmétu ni biti bres nje, poseb- „no pa per gorfhih kmetijah. Popredje mo- „gel per ftari navadni pinji en junak se pol ure in „pogofito tudi eno zélo uro dobro vésti in potiti, pa „frezha je fhe bila, zhe je le vmedil. Sdaj pa „v novi Ferlanovi pinji en otrok v defetih mi- „nutah, ino ako ji bolj vetra da, tudi v fheftih „bres potu frovo maflo is nje dobí“. — Kdor bi „dvomil nad refnizo rezheniga, naj pride k meni „na Panikve, ga bom peljal sa Verh k Šeljaku, „Hribarju ali pa k Šhkofizhku na Bukovo. „— Le fhkoda, de Hribarjov Jakob zhef- „kiga kolovrata fhe ni videl.“ *) —

Sled Ciriloviga obréda (ritus) na Krajskim.

Kristjanstvo je po raznih potih do Slovanov dospelo. Bulgari in Serbi, ki so po Mezii in Macedonii do Tesalije in Epira se raširili, so bili verjetno prvi, kteri so svetlobo prave vere zagledali. Veruje se, de je bil Cesar Justinian njih rodú. Primorce dalmatinske in hrovaške so kerstili rimski duhovniki v sedmimu véku. Korošce so spreobrnili Talijanski misionarji okoli osmiga, ali devetiga stolétja. Skoraj ravno v tem času so dali se kerstiti Slovani v Panonii in Moravii. Ko je Svatoplukovo kraljestvo nar lepši precvétalo, so panonski poslaniki podali se v Carigrád (Constantinopel), prosit kristjanskih učenikov, tacih, kteri bi slavijanski jezik razumeli. Cesar Mihajl jim da v letu 862 dva brata, modrijana sta bila, Konstantina in Metoda iz Tesalonike, gerške dezele, ki sta slavijanski jezik gladko govorila. Ne vé se prav, če sta bila rojena Slovana, ali sta se jezik slavijanski naučila od Slovanov, ki so blizu njih stanovali. Ko med Slovane v Panonijo prideta, precej začneta prestavljati sveto pismo iz gerškiga v slavijanski jezik, sveto mašo v slavijanskimu jeziku sta brala in pela, Slovanam sveti evangelijski oznanovale v domači besedi takó ročno, kakor de bi bila med njimi zrejena. Slovani, ko so božjo besedo v svojim jeziku oznanovati slišali, so se jako veselili, de jim se nar sveteji reči v domači besédi oznanujejo, in de se sveta maša po slavijansko póje. — Ali zavid in nevošljivost, ki

*) Ali bi ne bilo mogozhe, de bi umetni Hribarjov Jakob enkrat v Ljubljano prifhel, zhefki kolovrat ogledati? Morebiti sedaj, kér bo pri obertniški rasstavi v Ljubljani fhe vezh drugih rokodelfkih rezhi viditi? Mi bi pazh prav sheleli, de bi se zhefki, vse hvale vredni kolovrat tudi v Tominfkih gorah fukal! Vrednistvo.

Ni dolgo, kar smo is Doberlavesi (Eberndorf) posledno pismo prijeli: „Hvala Novizam, s kterimi se veliko dobriga „tudi v Podjurski Dolini bliso Drave na Korofhkim korenini. „Med drugim je tudi Andrej Štare, kolar na Šhkorjan- „zu per Doberlavesi Ferlanovo pinjo po zherteshu naredil. „Naprej tedaj! kakor serzhno budijo Novize v 23. listu s „poklizam: „Naprej!“ J. Hofbauer.

sta povsod doma, sta jela tudi Slovanam in njih učencem to nedolžno radost ogreniti. Nemški škofje so se v Rimu pritožili čez ravnanje tih posiljenih gerških prenoviteljev: tode sveti Oča, po imenu Ivan osmi, je potem, ko se je bil Konstantin v Rimu opravičil, slavijanske pismena pohvalil, in Konstantinoviga brata, Metoda, postavil velikiga škofa čez Panonijo in Moravijo. Pohvalil jih je papež tudi v svojemu pismu do Svatopluka v letu 880 s temi besedami: „Pismena slavijanske, ki so od nekiga Konstantina modrijana, iznajdene, de bi se z njimi Bogu, kakor mu gré, čast in slava izkazovala, hvalimo in zapovemo, de naj se v tem jeziku slava in dela Jezusa Kristusa našiga Boga oznanujejo. Tudi ni pravi véri in nauku zoperno, sveto mašo in vse druge uroslovne službe (chorarum officia), v tem jeziku péti, ali sveti evangelji in sveto pismo noviga in stariga zakona dobro predstavljeno in iztomačeno, v slavijanskemu jeziku brati, zakaj kateri je naredil tri poglavitne jezike, namreč: judovskega, gerškega in latinškega, ta je tudi vse druge stvaril v svojo hvalo in slavo.“

Metod je potem, ko je njegov brat Konstantin, po imenemu Ciril v samostan (kloster) šel, še blizu 30 lét marljivo delal v vinogradu Gospodovinu v svoji škofiji, ki se je razprostirala med Dunajem in Kolpo, ob Savi, Dravi in Moravi i. t. d. V slavijanskem jeziku, kakor je bilo gori rečeno, je vredil božjo službo, in tako je slavijanski jezik postal jezik, pismeni in cerkveni. — Ta blažena in sveta vredba je bila od Metoda upeljana med Slovane, de bi jim prijazno božja beseda od oltarja in is prižnice v domačim ljubkim glasu na ušesa vdarjala in v sercé ségala; tode tega njim modro pripravljeniga užitka so oni nar manj savžili. Komej, ko je Metod oči zatisnil, so že njegovi zoperniki, nemški in talianski duhovniki in misijonarji na noge vstali, preganjali slavijansko božjo službo in vse tiste, kateri so se je stanovitno deržali. Morala je sapustiti Slovane: Krajnce, Korošce, Štajerce, Hrovate in Slovake, in se je k njim zrodnim bratom proti Severju in Jugu obrnila, kjer jih še dan današnji oblažuje okoli pētdeset milijonov ljudi.

Ako ravno ni ne duha ne sluha od Cirilove in Metodove vrédbe med Slovenci, se vender sléd in oftanki še najdejo. Govorica ali pripoved se še dan današnji med ljudmi na Trebelnim (gornjim Mokronogu) hrani, de so prvi navéstniki (oznanovavci) svetiga evangelja skrivali se po samotnih krajih in gorah, in kažejo cerkvico, v ktéri so skrivaje sveto mašo brali. Ta cerkvica stoji na desni strani ceste gori gredé nekaj stopinj ods Petra v griču. Ostermiš na prvi pogled, ko noter stopiš, ker vidiš nekaj, kar na Krajskim nikjer ne najdeš. Tu zapaziš zidanje, ki te na šege izhoda ne cerkve opomni in v stare veke prestavi. Cerkvica je okrogla in precej visoka, z lahkim kamnam sozidana, zgorej lepó obókana (velbana); iz pod obóka na križ stoji tak kinč (Verzierung), ki v naših starih cerkvah se nikjer ne najde; okna ima vozke podolgovate, za oltarjem prostor prizidan, kjer je mašnik po Cirilovim obrédu (ritus) maševal. Pod cerkvico je prostrana raka, ki so jo zdaj z mrtvaškimi glavami iz grobja s. Petra tako nametali, de se noter iti ne more. Razumni možje jo v deféti vek postavljajo; gotovo se pa reči zna, de je najstarejša na Krajskim. Desiravno nima nobene

strehe, se vunder le že tolikanj let mnogoverstnim vremenam v bran stavi, in kakor de bi jo božja previdnost čudno ohraniti hotla, je obrašena z zelenim beršlenam, čigar rozge in korenine ji se razvalit ne dajo; mislil bi od strani, de je visoka pečina z zelenino okínčena. Spomladi in poléti čbele okoli nje tako bucé in gomazijo, de bi človek mislil, de se več rojev na njo vsesti hoče. Vsa je še nepokvarjena, samo iz pod prizidaniga svetiša so se začeli kamni izmikati, in razvalina bo zmeraj veči postajala, ako se ne podzida. Gospod Andrej Rojic, ondešnji kaplan, so obljubili, tó na svoje potroške storiti, ali so pa besedi zvesti ostali, tega nevem. Gotovo bi dobro in koristno bilo, de bi se ta stari spomenik za našo cerkveno zgodovino še dolgo ohranil.

Jure Sodevski.

Prislovice Štajerskih Slovincov.

95. Kar te ne žge, tiga ne vgašuj. 96. Zabstojn doblenimu konju se ne gleda v zobe. 97. Kar serce misli, to jesik govori. 98. Zato kovač kléše 'ma, de 'mu ni treba z' golimi rokami v ojgen segati. 99. Z' velikimi gospodi ni dobro črešnje zobati. 100. 'Ma svoje muhe v glavi. 101. Kakor se mi stréže, tako mi kosa réže. 102. Rana ura zlata ura. 103. Kter visoko léče, nisoko sede. 104. Černa krava tudi bélo mleko 'ma. 105. To je z' kruhom ni dobro. 106. Ktera krava se skózi dere, ta malo mleka 'ma. 107. Kod' se vovk kota, tam dlačje (vouno) pustí. 108. Hudiga psa se ne treba bati.

A. Kreml.

Oznanilo.

Po priporočenju gospoda profesorja J. Šafárika oznanimo prijateljem pismenstva, de se ravno zdaj v Belgradu natiska s Cirilovimi čerkami peti del „Golubice s cvetom knjižestva srbskog“ (golobica s cvetom pismenstva sèrbskiga), ki bo z mnogoterimi, sosebnó mikavnimi in za vsaciga Slavena važnimi spisi olepšan, do konca Velikiserpana na svitlo prišel. Naročivna céna mu je 1 gold. sr. — G. G., ki se na imenovane bukve naročiti želijo, naj rečeni naročivni dnar s svojimi imeni k večim do 15. Velikiserpana t. l. do bukvarja in izdajavca tih búkev g. Gróga Vožaroviča v Belgrad, kjer se bodo bukve natisnile, poslati potrudijo. Ker so v dopisu, ki smo ga pred nekimi dnevi is Belgrada prijeli, častiti gospod Šafárik, profesor pri serbskimu učelišu v Belgradu, sami te knjige priporočili, ne gre dvomiti, de jih bodo vsi tisti Slaviani z veseljem sprejeli, ki znajo v Cirilovih čerkah brati.

Današnimu listu je peti dél vinoréje perdjan.

Shitni kup.	V Ljubljani		V Krajnju	
	13. Maliferpana.		9. Maliferpana.	
	fl.	kr.	fl.	kr.
1 mérník Pšhenize domazhe	1	22	1	28
1 „ „ banafhke	1	22	1	22
1 „ Turfhize . . .	—	58	1	3
1 „ Sorfhize . . .	—	—	1	3
1 „ Rěshi . . .	—	57	1	—
1 „ Jezhmena . . .	—	—	—	54
1 „ Profa . . .	—	59	—	57
1 „ Ajde . . .	1	3	1	12
1 „ Ovfa . . .	—	40	—	40

V Ljubljani. Natifnil in saloshil Joshef Blasnik.